



УДК 368.025.6-047.64

## СТРУКТУРА СТРАХОВИХ РИЗИКІВ

Студ. Д.В. Драбовська, гр.БФ-1-18  
Науковий керівник доц. Ю.В. Махнарилов  
Київський національний університет технологій та дизайну

**Мета.** Метою мого дослідження є визначення сформованої структури ризиків, щодо яких укладається угоди на страховому ринку України.

**Об'єкт та предмет дослідження.** В якості об'єкта дослідження обрано національний страховий ринок України. Предметом дослідження є процес формування структури страхових ризиків.

**Методи дослідження.** З метою визначення структури страхових ризиків яка сформувалась на національному страховому ринку використовувався теоретичний аналіз моделей страхового ринку та аналіз динамічних рядів сформованих за показниками страхових ризиків.

**Практичне значення отриманих результатів.** Результати мого дослідження дозволять мені поглибити свої знання в розумінні функціонування страхового ринку України.

**Результати дослідження.** Закон України "Про страхування" визначає страховий ризик як подію, "яка має ознаки ймовірності та випадковості настання" [3].

В тому ж законі визначено види добровільного та обов'язкового страхування. В певній мірі сукупність видів страхування можна вважати класифікацією страхових ризиків. Зрозуміло, що це, скоріше, класифікація груп страхових ризиків [3].

Існують різні точки зору щодо класифікації страхових ризиків. Г.І. Аберніхіна та Г.І. Сокиринська надають наступну класифікацію страхових ризиків: андерайтинговий ризик, ринковий ризик, ризик дефолту, операційний ризик, ризик учасника фінансової групи, ризик випадкових відхилень, ризики зміни обставин, ризик неповноти інформації, суб'єктивний ризик, об'єктивний ризик, індивідуальний ризик, системний ризик, систематичний ризик, стратегічний ризик [1].

Порівнюючи досліджені класифікації страхових ринків та види страхування викладені у законі про страхування зроблено висновок про можливість використання структури, запропонованої законом. Також для цілей дослідження найбільш інформативною є структура видів добровільного страхування фізичних осіб - страхувальників (стаття 6 Закону [3]). Страхові компанії подають фінансову звітність щодо обсягів та інших показників за видами добровільного страхування, яка відображається на сайті Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг [2].

Існуючі види добровільного страхування можна об'єднати в декілька груп: ризики життя та здоров'я (страхування життя; страхування від нещасних випадків; безперервне страхування здоров'я; страхування здоров'я на випадок хвороби; страхування медичних витрат), транспортні ризики (страхування залізничного транспорту; страхування наземного транспорту крім залізничного; страхування повітряного транспорту; страхування водного транспорту), майнові ризики (страхування вантажів та багажу (вантажобагажу); страхування від вогневих ризиків та ризиків стихійних явищ; страхування майна; страхування сільськогосподарської продукції), ризики особистої відповідальності (страхування цивільної відповідальності власників наземного транспорту; страхування відповідальності власників повітряного транспорту; страхування відповідальності власників водного транспорту; страхування відповідальності перед третіми особами; страхування цивільно-правової відповідальності арбітражного керуючого (розпорядника майна, керуючого санацією,

ліквідатора) за шкоду, яку може бути завдано у зв'язку з виконанням його обов'язків), фінансові ризики (страхування кредитів; страхування інвестицій; страхування фінансових ризиків), ризики правової відповідальності (страхування судових витрат; страхування виданих гарантій та прийнятих гарантій). Статистичні дані щодо валових страхових внесків та страхових виплат наведено у табл. 1.

Таблиця 1 — Статистика страхових груп

Показники	Валові надходження страхових платежів (премій, внесків) від страхувальників - фізичних осіб, тис. грн.			
	2015	2016	2017	2018
Ризики життя та здоров'я	4 388 385,2	5 263 877,8	6 128 718,6	7 454 456,3
Транспортні ризики	2 165 729,1	2 624 041,4	3 105 293,1	3 758 861,6
Майнові ризики	680 190,0	816 869,9	1 000 557,7	1 174 510,1
Ризики особистої відповідальності	330 027,9	718 715,6	1 016 957,1	630 511,2
Фінансові ризики	221 096,0	498 940,0	608 807,4	374 111,2
Ризики правової відповідальності третіх осіб	2,1	1,1	0,9	0,4
Всього	7 785 430,2	9 922 445,7	11 860 334,8	13 392 450,9

Дані, наведені у табл. 1, відображають структуру та динаміку уявлень страхувальників про вірогідність настання окремих видів страхових подій. Протягом 2015-2018 років найбільшу частку очікувань обіймали страхові події, пов'язані з можливою шкодою здоров'ю та загрозою життю страхувальника. Ця частка в означені роки завжди перевищувала 50% та становила від 56,37% у 2015 р. до 55,66% у 2018 р. Стабільною в цей період залишалась частка очікувань, пов'язаних зі страховими подіями на транспорті, яка змінювалась від 27,82% у 2015 р. до 28,07% у 2018 р. та можливою шкодою майну: від 8,74% у 2015 р. до 8,77% у 2018 р. Середньорічний ланцюговий темп приросту надходжень страхових платежів за першими трьома групами очікувань страхових подій (ризики життя та здоров'я, транспортні та майнові ризики) у 2015-2018 р.р. коливався близько 20% і склав 19,8%. Іншу картину можна спостерігати для наступних трьох груп очікувань страхових подій. Обсяги страхування ризиків особистої відповідальності зростали з уповільненням ланцюгових темпів приросту, аж до їх від'ємного значення (-38,0%) у 2018 р. Ще швидшими темпами зменшувалась цікавість страхувальників до фінансових ризиків: від зростання на 125,7% у 2016 р. до падіння на 38,6% у 2018 р. Щодо ризиків правової відповідальності третіх осіб, то статистику за цими видами ризиків, яка за обсягами набирає кілька тисяч гривень та ще й пришвидшено скорочується, можна впевнено ігнорувати, оскільки вона ніяк не впливає на динаміку та результати страхового ринку України.

**Висновки.** Види страхових ризиків, наведені у тексті Закону [3] та представлені у консолідованій звітності страхового ринку [2] не в повній мірі відображають потреби страхувальників у захисті їхніх інтересів, які можна умовно поділити на дві групи – майнові та збереження життя. Також сучасний стан страхового ринку свідчить про певну штучність групи ризиків правової відповідальності: страхування судових витрат та страхування виданих гарантій та прийнятих гарантій. Страхувальники демонструють стабільне падіння цікавості до цих видів страхування, а страховики практично не здійснюють за ними страхових виплат.

**Ключові слова:** ринок страхових послуг; класифікація страхових ризиків; добровільне та обов'язкове страхування.

## ЛІТЕРАТУРА

1. Аберніхіна Г.І. Фінанси, податкова система та інвестиційна діяльність [Електронний ресурс] / Г.І. Аберніхіна та Г.І. Сокиринська. // Економічний простір. — 2016. — № 109. — Режим доступу : [https://drive.google.com/file/d/0B7pprnAm\\_UuOSkwxWVRQakppaUU/view](https://drive.google.com/file/d/0B7pprnAm_UuOSkwxWVRQakppaUU/view).
2. Консолідовані звітні дані страхового ринку України [Електронний ресурс] / Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових. — Режим доступу : <https://www.nfp.gov.ua/ua/Konsolidovani-zvitni-dani.html>.
3. Про страхування [Електронний ресурс] : Закон від 7 березня 1996 року № 85/96-ВР / Верховна Рада України. — Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/85/96-вр>.